

GASAPPARATER

Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:6) om
gasapparater

Sprängämnesinspektionens författningssamling

SÄIFS 2000:6

Utkom från trycket den
29 december 2000

Sprängämnesinspektionens föreskrifter om gasapparater;

beslutade den 14 december 2000.

Sprängämnesinspektionen (SÄI) föreskriver¹ med stöd av 41 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor följande.

Kap. 1 Tillämpningsområde

1.1 Dessa föreskrifter gäller gasapparater avsedda för

- matlagning,
- uppvärmning,
- varmvattenberedning,
- kylning,
- belysning, eller
- tvätt

med en, i tillämpliga fall, normal vattentemperatur som inte överstiger 105 °C.

Fläktbrännare och uppvärmningsanordningar avsedda för sådana brännare skall också betraktas som gasapparater.

1.2 Dessa föreskrifter gäller även

- säkerhetsanordningar,
- styr- eller reglerdon, samt
- andra delkomponenter som tillhandahålls separat för yrkesmässig användning och som är konstruerade för att ingå i en gasapparat eller som är sammansatta för att utgöra sådan anordning (nedan kallade tillbehör).

1.3 Föreskrifterna gäller inte gasapparater eller tillbehör som

- är särskilt konstruerade för att användas i industriella processer i industrianläggningar, eller
- tagits i bruk före den 31 december 1995.

Kap. 2 Definitioner

anmält organ

Organ som anmälts enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll eller motsvarande bestämmelser i annat land inom det

¹ Jfr rådets direktiv 90/396/EEG av den 29 juni 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen (EGT nr L 196, 26.7.90, s. 15, Celex 390L0196).

europiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller tredje land med vilket EU träffat avtal om detta.

delkomponent Säkerhets-, regler- och kontrollanordning som är avsedd för inbyggnad i gasapparat eller för montering i avsikt att vara gasapparat.

gasapparat Apparat där värme utvecklas vid förbränning av gasen.

Kap. 3 Bestämmelser för gasapparater och tillbehör

3.1 Allmänna bestämmelser

3.1.1 Gasapparat och tillbehör (nedan kallade anordningar) får endast släppas ut på marknaden eller tas i bruk om de är konstruerade och tillverkade så att de fungerar säkert och inte utgör fara för brand eller explosion vid normal användning.

3.2 Konstruktion och funktion

3.2.1 Anordningar skall vara utförda så att instabilitet, vridning, brott eller förslitning som sannolikt kan försämra deras säkerhet inte kan uppträda vid normal användning.

3.2.2 Kondensation som uppstår vid start eller under användning får inte påverka anordningens säkerhet.

3.2.3 Anordningar skall vara konstruerade och utförda så att risk för explosion i händelse av brand utanför anordningen skall vara så liten som möjligt.

3.2.4 Anordningar skall vara utförda så att vatten och luft inte tränger in i gasförande komponenter på icke avsett sätt.

3.2.5 Vid normala fluktuationer av hjälpenegern skall anordningarna fortsätta att fungera säkert.

3.2.6 Onormala fluktuationer av hjälpenegern eller spänningsbortfall eller återkoppling av hjälpenegern får inte leda till farliga situationer.

3.2.7 Anordningar med elektrisk anslutning skall uppfylla kraven i Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

3.2.8 Gasförande tryckbärande delar skall kunna motstå de mekaniska och termiska påfrestningar som de utsätts för utan att deformeras så att säkerheten påverkas.

3.2.9 Anordningar skall vara konstruerade och utförda så att fel hos en säkerhetsanordning eller hos ett styr- eller reglerdon inte kan leda till en farlig situation.

3.2.10 Om en anordning är försedd med säkerhetsanordningar och styrdon får styrdonens funktion inte vara överordnade säkerhetsanordningarnas funktion.

3.2.11 Alla delar som ställs in eller justeras vid tillverkningstillfället och som inte är avsedda att ändras av användaren eller installatören skall vara skyddade mot obehörigt ingrepp.

3.2.12 Reglage och andra styr- och inställningsdon skall vara tydligt markerade och försedda med lämpliga anvisningar för att förhindra felaktig hantering. De skall vara konstruerade så att oavsiktlig hantering förhindras.

3.2.13 Tillbehör som är avsedda att utgöra en del av en anordning skall korrekt fylla avsedd funktion när de monterats enligt installationsanvisningarna.

3.3 Material

3.3.1 Materialen skall vara lämpade för sitt ändamål och skall tåla de kemiska, mekaniska och termiska förhållanden som de kan komma att utsättas för.

3.3.2 Egenskaper hos materialen som är viktiga för skydd mot brand och explosion skall tillförsäkras av tillverkaren eller leverantören av anläggningen.

3.4 Utsläpp av oförbränd gas

3.4.1 Anordningar skall vara utförda så att gas inte läcker ut i farlig omfattning.

3.4.2 Anordningar skall vara utförda så att gasutsläpp vid tändning och återtändning samt efter det att lågan släckts begränsas så att farlig ansamling av oförbränd gas i anordningen undviks.

3.4.3 Gasapparater utan flamvakt får endast användas på platser med så god ventilation att farlig ansamling av oförbränd gas förhindras.

Gasapparater för storkök skall ha flamvakt.

Krav avseende utsläpp av gas finns också i Kemikalieinspektionens föreskrifter.

3.5 Tändning

3.5.1 Gasapparat skall vara sådan att den vid normal användning tänder och återtänder jämnt samt sprider lågan till alla munstycken.

3.6 Förbränning

3.6.1 Gasapparatens låga skall vara stabil.

Krav avseende förbränning finns även i Boverkets byggregler och i Kemikalieinspektionens föreskrifter.

3.7 Rationell energianvändning

3.7.1 Krav på rationell energianvändning regleras i Boverkets byggregler.

3.8 Temperatur

3.8.1 Krav på temperatur regleras i Boverkets byggregler.

3.9 Livsmedel och vatten för sanitära ändamål

3.9.1 Krav på material och komponenter som används vid tillverkning av en anordning och som kan komma i kontakt med livsmedel eller vatten som används för sanitära ändamål regleras i Kemikalieinspektionens föreskrifter.

3.10 Anvisningar

3.10.1 Vid överlåtelse skall anordningen:

- åtföljas av tekniska anvisningar avsedda för installatören,
- åtföljas av bruksanvisning och anvisningar för service avsedda för användaren,
- ha lämpliga varningstexter. Sådana skall även finnas på emballaget. Texterna skall vara på svenska om inte anordningen endast är avsedd för export.

3.10.2 Installationsanvisningen skall innehålla de uppgifter som behövs för korrekt installation, justering, skötsel och drift.

Anvisningarna skall särskilt ange:

- den gas som skall användas,
- det anslutningstryck som skall användas,
- nödvändigt luftflöde:
 - för förbränningsluft,
 - för att undvika att farliga oförbrända gasblandningar bildas i anordningar som inte har flamvakt,
- villkoren för spridning av förbränningsprodukter,
- för fläktgasbrännare och uppvärmningsanordningar som skall utrustas med sådana brännare, deras egenskaper och krav avseende sammansättning, i syfte att underlätta uppfyllande av kraven för kompletta anordningar samt, i förekommande fall, förteckningen över de kombinationer som tillverkaren rekommenderar.

3.10.3 Bruksanvisning och serviceinstruktioner avsedda för användaren skall innehålla all den information som krävs för säker användning och skall särskilt uppmärksamma användaren på eventuella inskränkningar i användningen.

3.10.4 Varningstexterna på anordningen och emballaget skall klart ange gas, anslutningstryck och eventuella inskränkningar i användningen. Inskränkning som innebär att anordningen endast får installeras på platser med tillräckligt god ventilation skall särskilt framgå.

Kap. 4 Bedömning av överensstämmelse

4.1 Serietillverkning

4.1.1 Följande förfaranden skall tillämpas för bedömning av serietillverkade anordningars överensstämmelse:

- a) Den EG-typkontroll som åsyftas i 5.1, och
- b) innan anordningarna släpps ut på marknaden, något av följande, efter tillverkarens val:
 - den EG-försäkran om överensstämmelse med typ som åsyftas i 5.2, eller
 - den EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produktion) som åsyftas i 5.3, eller
 - den EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produkter) som åsyftas i 5.4, eller
 - den EG-verifikation som åsyftas i 5.5.

4.2 Enstaka enheter

4.2.1 Vid tillverkning av enstaka enheter eller ett fåtal anordningar får den EG-verifikation som åsyftas i 5.6 väljas av tillverkaren.

4.3 Tillbehör

4.3.1 Förfaranden enligt 4.1 skall tillämpas även för tillbehör, med undantag av bestämmelserna om anbringande av CE-märkning enligt kap. 7 samt, i tillämpliga fall, bestämmelserna om upprättande av EG-försäkran om överensstämmelse. Ett intyg skall utfärdas som försäkrar att tillbehören är i överensstämmelse med de tillämpliga bestämmelserna i dessa föreskrifter. I intyget skall vidare anges tillbehörens egenskaper och hur de skall ingå i en anordning eller monteras för att underlätta uppfyllandet av tillämpliga krav för kompletta anordningar.

Intyget skall medfölja tillbehöret.

Kap. 5 Förfarande för bedömning av överensstämmelse

5.1 EG-typkontroll

5.1.1 EG-typkontroll är den del av förfarandet genom vilken ett anmält organ förvissas sig om och intygar att en för den planerade tillverkningen representativ anordning uppfyller kraven i tillämpliga bestämmelser i EG-direktiv 90/396.

5.1.2 Ansökan om typkontroll skall ges in av tillverkaren eller den som representerar honom inom EES till endast ett anmält organ.

5.1.2.1 Ansökan skall innehålla:

- tillverkarens namn och adress och, om ansökan ges in av hans representant, även dennes namn och adress,
- en skriftlig försäkran att samma ansökan inte har givits in till något annat anmält organ,
- den tekniska dokumentationen enligt kap. 6.

5.1.2.2 Tillverkaren skall ställa en anordning som är representativ för den planerade tillverkningen (i fortsättningen kallad "typ") till det anmälda organets förfogande. Det anmälda organet kan begära in flera exemplar av typen om så krävs för att genomföra provningsprogrammet.

Typen får dessutom gälla för varianter av produkten, förutsatt att dessa varianter inte har andra egenskaper med avseende på olika slag av risker.

5.1.3 Det anmälda organet skall

- granska den tekniska dokumentationen och förvissa sig om att typen är tillverkad i överensstämmelse med denna samt identifiera de delar som är konstruerade enligt tillämpliga standarder och kraven i dessa föreskrifter,
- utföra eller låta utföra de undersökningar eller provningar som behövs för att, när standarder inte har följts, kontrollera om de lösningar som tillverkaren valt uppfyller föreskrifternas krav,
- utföra eller låta utföra de undersökningar eller provningar som behövs för att, när tillverkaren valt att följa tillämpliga standarder, kontrollera om dessa verkligen har följts, varigenom överensstämmelse med kraven säkerställs.

5.1.4 Om typen följer bestämmelserna i dessa föreskrifter skall det anmälda organet utfärda ett EG-typintyg till sökanden. Intyget skall innehålla slutsatserna från undersökningen, i förekommande fall giltighetsvillkor, de uppgifter som krävs för att identifiera den godkända typen samt, om det har betydelse, en beskrivning av hur den fungerar. De delar av den tekniska dokumentationen som är av betydelse, t.ex. ritningar och diagram, skall bifogas intyget.

5.1.5 Det anmälda organet skall omedelbart underrätta övriga anmälda organ om att ett EG-typintyg har utfärdats samt om sådana ändringar av typen som avses i 5.1.7. Dessa anmälda organ har rätt att få en kopia av EG-typintyget eller tilläggen till detta samt, på begäran och med angivande av skäl, en kopia av bilagorna till intyget och de rapporter om de undersökningar och provningar som utförts.

5.1.6 Ett anmält organ som avslår ansökan om eller återkallar ett EG-typintyg skall underrätta den stat som anmält organet och övriga anmälda organ om detta, samt ange skälen för beslutet.

5.1.7 Sökanden skall underrätta det anmälda organet som utfärdat EG-typintyget om ändringar av den godkända typen som kan påverka överensstämmelsen med kraven.

Nytt godkännande skall lämnas av det anmälda organ som utfärdat EG-typintyget för ändringar som påverkar överensstämmelsen med kraven eller de för anordningen föreskrivna användningsvillkoren. Det nya godkännandet utfärdas i form av ett tillägg till det ursprungliga EG-typintyget.

5.2 EG-försäkran om överensstämmelse med typ

5.2.1 EG-försäkran om överensstämmelse med typ är den del av förfarandet genom vilken tillverkaren försäkrar att berörda anordningar överensstämmer med typen enligt beskrivningen i EG-typintyget och uppfyller tillämpliga väsentliga krav i EG-direktiv 90/396.

Tillverkaren eller den som representerar honom skall anbringa CE-märkningen på varje anordning samt upprätta en skriftlig försäkran om överensstämmelse. Försäkran om överensstämmelse får gälla en eller flera anordningar och skall förvaras av tillverkaren. CE-märkningen skall åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som ansvarar för de i 5.2.3 beskrivna stickprovskontrollerna.

5.2.2 Tillverkaren skall vidta alla de åtgärder som behövs för att det i tillverkningsprocessen, i vilken ingår slutbesiktning och provning av produkten, skall säkerställas att varje produkt som tillverkas överensstämmer med typen enligt beskrivningen i EG-typintyget och med tillämpliga krav i dessa föreskrifter. Ett av tillverkaren valt anmält organ skall utföra stickprovskontroller enligt 5.2.3.

5.2.3 Stickprovskontroller av anordningar skall utföras av det anmälda organet minst en gång per år. Ett tillräckligt antal anordningar skall kontrolleras och lämpliga provningar, enligt tillämpliga standarder eller motsvarande provningar, skall utföras för att säkerställa överensstämmelse med tillämpliga krav i dessa föreskrifter. Det anmälda organet skall i varje enskilt fall avgöra om provningarna behöver utföras i sin helhet eller endast delvis. Om en eller flera anordningar inte godkänns skall det anmälda organet snarast meddela detta till Sprängämnesinspektionen.

5.3 EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produktion)

5.3.1 EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produktion) är det förfarande genom vilket en tillverkare som uppfyller skyldigheterna enligt 5.3.2 försäkrar att berörda anordningar överensstämmer med typen, enligt beskrivning i EG-typintyget, och uppfyller tillämpliga krav i EG-direktiv 90/396.

Tillverkaren eller den som representerar honom skall anbringa CE-märkningen på varje exemplar av anordningen och upprätta en skriftlig försäkran om överensstämmelse. Försäkran om överensstämmelse får gälla en eller flera anordningar och skall förvaras av tillverkaren. CE-märkningen skall åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som ansvarar för EG-övervakningen.

5.3.2 Tillverkaren skall tillämpa ett kvalitetssystem som säkerställer anordningarnas överensstämmelse med typen, såsom den beskrivs i EG-typintyget, och med tillämpliga krav i dessa föreskrifter. Tillverkaren skall vara underkastad den i 5.3.4 beskrivna EG-övervakningen.

5.3.3 Kvalitetssystem

5.3.3.1 Tillverkaren skall hos ett anmält organ, som han själv har valt, ansöka om godkännande av sitt kvalitetssystem för berörda anordningar.

Ansökan skall innehålla

- dokumentation av kvalitetssystemet,
- åtagande att fullgöra de skyldigheter som det godkända kvalitetssystemet medför,
- åtagande att vidmakthålla det godkända kvalitetssystemet så att det förblir ändamålsenligt och effektivt,
- dokumentation avseende den godkända typen och en kopia av EG-typintyget.

5.3.3.2 Alla de faktorer, krav och bestämmelser som tillverkaren har tagit hänsyn till skall dokumenteras på ett systematiskt och överskådligt sätt i form av åtgärdsbeskrivningar, rutiner och skriftliga anvisningar. Denna dokumentation av kvalitetssystemet skall möjliggöra en enhetlig tolkning av kvalitetssystemets program, planer, anvisningar och dokument. Den skall framför allt innehålla en fullgod beskrivning av

- kvalitetsmålen samt ledningens organisatoriska struktur, ansvar och befogenheter när det gäller anordningarnas kvalitet,
- de tillverkningsprocesser, den teknik för kvalitetskontroll och kvalitetssäkring samt de systematiska förfaranden som skall användas,
- de undersökningar och provningar som skall utföras före, under och efter tillverkningen och hur ofta dessa skall utföras,
- hur övervakningen sker av att fastslagen kvalitet uppnås och av att kvalitetssystemet fungerar effektivt.

5.3.3.3 Det anmälda organet skall undersöka och utvärdera kvalitetssystemet för att avgöra om kraven i 5.3.3.2 är uppfyllda. Överensstämmelse med dessa krav skall förutsättas för kvalitetssystem som följer tillämplig standard.

Det anmälda organet skall meddela tillverkaren sitt beslut och underrätta övriga anmälda organ om detta. Meddelandet till tillverkaren skall innehålla slutsatserna från undersökningen, det anmälda organets namn och adress samt motiverat beslut om bedömningen av berörda anordningar.

5.3.3.4 Tillverkaren skall underrätta det anmälda organ som godkänt kvalitetssystemet om eventuella ändringar av detta, föranledda t.ex. av ny teknik och nya kvalitetsbegrepp.

Det anmälda organet skall granska de föreslagna ändringarna och avgöra om det ändrade kvalitetssystemet följer tillämpliga bestämmelser eller om en ny bedömning krävs. Det skall meddela tillverkaren sitt beslut. Meddelandet skall innehålla slutsatserna från granskningen samt motiverat beslut om bedömningen.

5.3.3.5 Ett anmält organ som återkallar godkännandet av ett kvalitetssystem skall underrätta övriga anmälda organ om detta och ange skälen för beslutet.

5.3.4 EG-övervakning

5.3.4.1 Syftet med EG-övervakning är att säkerställa att tillverkaren på rätt sätt fullgör de skyldigheter som är förenade med det godkända kvalitetssystemet.

5.3.4.2 Tillverkaren skall för kontroll ge det anmälda organet tillträde till varje plats för tillverkning, kontroll, provning och lagring och skall tillhandahålla att nödvändig information, särskilt i fråga om

- dokumentationen av kvalitetssystemet,
- kvalitetsdokumenten, såsom granskningsrapporter och provningsresultat, kalibreringsresultat, redogörelser för berörd personals kvalifikationer.

5.3.4.3 Det anmälda organet skall minst en gång vartannat år utföra en kontroll för att försäkra sig om att tillverkaren vidmakthåller och tillämpar det godkända kvalitetssystemet och lämna rapport från kontrollen till tillverkaren.

5.3.4.4 Det anmälda organet får dessutom besöka tillverkaren utan förvarning. I samband med dessa besök kan det anmälda organet utföra eller låta utföra provningar på anordningar. Det anmälda organet skall ge tillverkaren en besöksrapport och, i förekommande fall, en provningsrapport.

5.3.4.5 Tillverkaren får på begäran tillhandahålla det anmälda organets rapport till den som önskar den.

5.4 EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produkter)

5.4.1 EG-försäkran om överensstämmelse med typ (kvalitetssäkring av produkter) är det förfarande genom vilket en tillverkare som uppfyller skyldigheterna enligt 5.4.2 försäkrar att berörda anordningar överensstämmer med typen, enligt beskrivning i EG-typintyget, och uppfyller tillämpliga krav i EG-direktiv 90/396.

Tillverkaren eller den som representerar honom skall anbringa CE-märkningen på varje exemplar av anordningen och upprätta en skriftlig försäkran om

överensstämmelse. Försäkran om överensstämmelse får gälla en eller flera anordningar och skall förvaras av tillverkaren. CE-märkningen skall åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som ansvarar för EG-övervakningen.

5.4.2 Tillverkaren skall tillämpa ett godkänt kvalitetssystem enligt beskrivningen i 5.4.3 för slutgiltig kontroll av färdiga anordningar och för provningar och skall vara underkastad den i 5.4.4 beskrivna EG-övervakningen.

5.4.3 Kvalitetssystem

5.4.3.1 Enligt detta förfarande skall tillverkaren hos ett anmält organ, som han själv har valt, ansöka om godkännande av sitt kvalitetssystem för berörda anordningar.

Ansökan skall innehålla

- dokumentation av kvalitetssystemet,
- åtagande att fullgöra de skyldigheter som det godkända kvalitetssystemet medför,
- åtagande att vidmakthålla det godkända kvalitetssystemet så att det förblir ändamålsenligt och effektivt,
- dokumentation avseende den godkända typen och en kopia av EG-typintyget.

5.4.3.2 Inom ramen för kvalitetssystemet skall varje anordning undersökas och de provningar utföras som beskrivs i de tillämpliga standarder eller motsvarande provningar, för kontroll av att anordningarna överensstämmer med tillämpliga krav i dessa föreskrifter.

Alla de faktorer, krav och bestämmelser som tillverkaren har tagit hänsyn till skall dokumenteras på ett systematiskt och överskådligt sätt i form åtgärdsbeskrivningar, rutiner och skriftliga anvisningar. Denna dokumentation av kvalitetssystemet skall möjliggöra en enhetlig tolkning av kvalitetssystemets program, planer, anvisningar och dokument.

Dokumentationen av kvalitetssystemet skall framför allt innehålla en fullgod beskrivning av

- kvalitetsmålen samt ledningens organisatoriska struktur, ansvar och befogenheter när det gäller anordningarnas kvalitet,
- de undersökningar och provningar som skall utföras efter tillverkverkningen,
- hur övervakning sker av att kvalitetssystemet fungerar effektivt.

5.4.3.3 Det anmälda organet skall undersöka och utvärdera kvalitetssystemet för att avgöra om kraven i 5.4.3.2 är uppfyllda. Överensstämmelse med dessa krav skall förutsättas för kvalitetssystem som följer tillämplig standard. Det anmälda organet skall meddela tillverkaren sitt beslut och underrätta övriga anmälda organ om detta. Meddelandet till tillverkaren skall innehålla resultatet av undersökningen, det anmälda organets namn och adress samt motiverat beslut om bedömningen av berörda anordningar.

5.4.3.4 Tillverkaren skall underrätta det anmälda organ som godkänt kvalitetssystemet om eventuella ändringar av detta.

Det anmälda organet skall granska de föreslagna ändringarna och avgöra om det ändrade kvalitetssystemet följer tillämpliga bestämmelser eller om en ny bedömning krävs. Det skall meddela tillverkaren sitt beslut. Meddelandet skall innehålla slutsatserna från granskningen samt motiverat beslut om bedömningen.

5.4.3.5 Ett anmält organ som återkallar godkännandet av ett kvalitetssystem skall underrätta övriga anmälda organ om detta och ange skälen för beslutet.

5.4.4 EG-övervakning

5.4.4.1 Syftet med EG-övervakning är att säkerställa att tillverkaren på rätt sätt fullgör de skyldigheter som är förenade med det godkända kvalitetssystemet.

5.4.4.2 Tillverkaren skall ge det anmälda organet tillträde till varje plats för kontroll, provning och lagring och skall tillhandahålla all nödvändig information, särskilt i fråga om

- dokumentationen av kvalitetssystemet,
- kvalitetsdokumenten, såsom granskningsrapporter och provningsresultat, kalibreringsresultat, redogörelser för berörd personals kvalifikationer.

5.4.4.3 Det anmälda organet skall minst en gång vartannat år utföra en kontroll för att försäkra sig om att tillverkaren vidmakthåller och tillämpar det godkända kvalitetssystemet och lämna rapport från kontrollen till tillverkaren.

5.4.4.4 Det anmälda organet får dessutom besöka tillverkaren utan förvarning. I samband med dessa besök får organet utföra eller låta utföra provningar på anordningar. Det anmälda organet skall ge tillverkaren en besöksrapport och, i förekommande fall, en provningsrapport.

5.4.4.5 Tillverkaren får på begäran tillhandahålla det anmälda organets rapport till den som önskar den.

5.5 EG-verifikation

5.5.1 EG-verifikation är det förfarande genom vilket tillverkaren eller den som representerar honom säkerställer och försäkrar att de anordningar som omfattas av bestämmelserna i 5.3 överensstämmer med typen enligt beskrivningen i EG-typintyget och uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

5.5.2 Tillverkaren eller den som representerar honom skall vidta alla de åtgärder som behövs för att det i tillverkningsprocessen skall säkerställas att anordningarna överensstämmer med typen enligt beskrivningen i EG-typintyget och med kraven i dessa föreskrifter. Tillverkaren eller den som representerar honom skall anbringa CE-märkningen på varje anordning samt upprätta en skriftlig försäkran om överensstämmelse. Försäkran om överensstämmelse får gälla en eller flera anordningar och skall förvaras av tillverkaren eller den som representerar honom.

5.5.3 Det anmälda organet skall kontrollera att anordningarna överensstämmer med kraven i dessa föreskrifter antingen genom undersökning och provning av varje anordning enligt 5.5.4 eller genom undersökning och provning på statistisk grund enligt 5.5.5 efter tillverkarens eget val.

5.5.4 Verifikation genom undersökning och provning av varje enskild anordning

5.5.4.1 Varje anordning skall undersökas och lämpliga provningar utföras som anges i EN-standard, eller genom likvärdiga provningar, för att kontrollera anordningens

överensstämmelse med typen enligt beskrivningen i EG-typintyget och med tillämpliga krav i dessa föreskrifter.

5.5.4.2 Det anmälda organet skall anbringa eller låta anbringa sitt identifikationsnummer på varje anordning och utfärda ett skriftligt intyg om överensstämmelse på grundval av utförda prov. Intyget får gälla en eller flera anordningar.

5.5.4.3 Tillverkaren eller den som representerar honom skall på begäran kunna förete det anmälda organets intyg om överensstämmelse.

5.5.5 Statistisk verifikation

5.5.5.1 Tillverkaren skall presentera de tillverkade anordningarna i form av enhetliga partier och skall vidta alla de åtgärder som behövs för att enhetligheten av varje tillverkat parti skall garanteras i tillverkningsprocessen.

5.5.5.2 Statistisk kontroll skall utföras på följande sätt.

Anordningar skall kontrolleras statistiskt på grundval av sina egenskaper. De skall grupperas i identifierbara serier av enheter av en viss modell som tillverkats under samma förhållanden. Med ojämna mellanrum skall en serie kontrolleras. De anordningar som utgör ett stickprov skall kontrolleras var och en för sig och de lämpliga provningar som anges i EN-standard eller likvärdiga provningar skall utföras för att avgöra om serien skall godkännas eller underkännas.

Ett stickprovssystem med följande kriterier skall tillämpas:

- Kvalitetsnivå motsvarande 95 % sannolikhet för godkännande, med icke överensstämmelse mellan 0,5 och 1,5 %.
- Kvalitetsgränsvärde motsvarande 5 % sannolikhet för godkännande, med icke överensstämmelse mellan 5 och 10 %.

5.5.5.3 Om en serie godkänns skall det anmälda organet anbringa eller låta anbringa sitt identifikationsnummer på varje anordning samt utfärda ett skriftligt intyg om överensstämmelse på grundval av utförda prov. Samtliga anordningar i partiet får släppas ut på marknaden, utom de produkter i partiet som befunnits inte överensstämma med kraven.

Om en serie underkänns skall det anmälda organet snarast anmäla detta till Sprängämnesinspektionen. Om underkända serier förekommer ofta får det anmälda organet tills vidare upphöra med statistisk verifikation.

Tillverkaren får på det anmälda organets ansvar anbringa dess identifikationsnummer under tillverkningsprocessen.

5.5.5.4 Tillverkaren eller den som representerar honom skall på begäran kunna förete det anmälda organets intyg om överensstämmelse.

5.6 EG-verifikation av enstaka objekt

5.6.1 EG-verifikation av enstaka objekt är det förfarande genom vilket tillverkaren eller den som representerar honom säkerställer och försäkrar att den berörda anordningen, för vilken det intyg som avses i 5.2 har utfärdats, överensstämmer med tillämpliga krav i dessa föreskrifter. Tillverkaren eller den som representerar honom

skall anbringa CE-märkningen på anordningen och utfärda ett skriftligt intyg om överensstämmelse, vilket måste behållas.

5.6.2 Det anmälda organet skall undersöka anordningen och utföra lämpliga provningar, med beaktande av dokumentationen, för att säkerställa anordningens överensstämmelse med kraven i dessa föreskrifter.

Det anmälda organet skall anbringa eller låta anbringa sitt identifikationsnummer på varje godkänd anordning och utfärda ett skriftligt intyg om överensstämmelse på grundval av utförda prov.

5.6.3 Syftet med dokumentationen enligt kap. 6 är att göra det möjligt att bedöma om anordningen uppfyller kraven i dessa föreskrifter samt att klargöra anordningens konstruktion, tillverkning och funktion.

Den dokumentation som åsyftas i kap. 6 skall göras tillgänglig för det anmälda organet.

5.6.4 Om det anmälda organet bedömer det som nödvändigt kan kontroller och provningar utföras efter installation av anordningen.

5.6.5 Tillverkaren eller den som representerar honom skall på begäran kunna förete det anmälda organets intyg om överensstämmelse.

Kap. 6 Dokumentation för bedömning av överensstämmelse

6.1 Dokumentationen för bedömning av överensstämmelse skall innehålla följande, om det anmälda organet kräver detta för bedömningen.

- En allmän beskrivning av anordningen.
- Beräkningsunderlag och tillverkningsritningar samt diagram över komponenter, detaljsammansättningar, kretsar osv.
- De beskrivningar och förklaringar som behövs för förståelsen av ovanstående, inklusive av hur anordningen fungerar och skall användas.
- En förteckning över helt eller delvis tillämpade standarder samt, när standarder inte tillämpas, en redogörelse för de lösningar som valts för att uppfylla kraven.
- Provningsrapporter.
- Anvisningar för installation och användning.

Dokumentationen skall i tillämpliga fall innehålla följande:

- Intyg avseende den utrustning som ingår i anordningen.
- Intyg avseende metoder för tillverkning eller kontroll av anordningen.
- Andra dokument som möjliggör för det anmälda organet att bättre bedöma anordningen.

Anvisningarna för installation och användning skall enligt 3.10 vara på svenska. Övrig dokumentation skall vara på något språk som det anmälda organet accepterar.

Kap. 7 CE-märkning och påskrifter

7.1 CE-märkning och påskrifter

7.1.1 CE-märkning och påskrifter skall finnas på ett synligt, lättläst och outplånligt sätt på anordningen eller på en informationsskylt på denna. Skylten skall vara sådan att den inte kan återanvändas.

Överensstämmelsemärkningen skall bestå av bokstäverna "CE" i följande utformning:

Om CE-märkningen är förminskad eller förstörd skall de proportioner som anges i figuren vara bibehållna.

Vertikalt skall de olika delarna i CE-märkningen vara ungefär lika höga och inte lägre än 5 mm.

CE-märkningen skall åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som deltar i tillverkningskontrollen.

På anordningen eller dess informationsskylt skall CE-märkningen och följande påskrifter finnas:

- Tillverkarens namn eller identifieringsmärke.
- Anordningens handelsbeteckning.
- Typ av elförsörjning, i förekommande fall.
- Kategori.
- De två sista siffrorna i det årtal då CE-märkningen anbringas.

Nödvändig information för installation får läggas till, alltefter typ av anordning.

Anordningarna får inte ha märkningar som kan vilseleda tredje man vad gäller CE-märkningens innebörd och utformning. Andra märkningar får finnas på anordningen eller informationsskylten om detta inte minskar CE-märkningens synlighet eller läslighet.

7.2 Märkning enligt andra EG-direktiv

7.2.1 Om anordningarna omfattas av andra föreskrifter som också fordrar CE-märkning skall denna märkning ange att anordningarna även uppfyller kraven i dessa andra föreskrifter.

Om ett eller flera av dessa andra föreskrifter tillåter tillverkaren att under en övergångstid välja vilka bestämmelser i EG-direktiv som skall tillämpas, får CE-märkningen dock ange att anordningarna endast överensstämmer med de direktiv som tillverkaren tillämpar. I sådana fall måste uppgifter om de direktiv som tillämpas, ges i de dokument, meddelanden eller instruktioner som krävs och som medföljer de berörda anordningarna.

Kap. 8 Ansvar

Bestämmelser om ansvar på grund av överträdelse av dessa föreskrifter finns i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2001 varvid Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1994:3) om gasapparater upphör att gälla. De nya bestämmelserna får dock börja tillämpas omedelbart i stället för de äldre.

ERIK NILSSON

Lars Synnerholm

GASAPPARATER

Allmänna råd till Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:6) om gasapparater

utfärdade den 14 december 2000.

Kommentar till Kap. 1

Föreskrifterna är avsedda att genomföra EG-direktiv 90/396 vad avser skydd mot brand och explosion.

- Skyddet mot påverkan av förbränningsprodukter och beröringsvärme regleras i Boverkets byggregler BFS 1993:57.
- Skyddet mot skada med elektrisk orsak regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter, bl.a. ELSÄK-FS 1994:9 och ELSÄK-FS 1994:7.
- Skyddet mot toxicitet regleras i Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 1998:8, kapitel 12.
- Tryckkärlssäkerheten regleras i Arbetsmiljöverkets tryckkärlsföreskrifter AFS 1999:4.

Kommentar till 3.1

Med *normal användning* menas att anordningen är riktigt installerad och använd för sitt ändamål eller på annat sätt som rimligen kunnat förutsättas.

Kommentar till 3.2.7

Skyddet mot skada med elektrisk orsak regleras i ellagen (1997:857), starkströmsförordningen (1957:601), elinstallationsförordningen (1990:806), lagen (1992:1512) och förordningen (1993:1067) om EMC samt förordningen (1993:1068) om elmateriel och Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

- (ELSÄK-FS 1994:91) om viss elektrisk materiel och
- (ELSÄK-FS 1994:7) om utförande och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar. Elmateriel som uppfyller dessa föreskrifter anses uppfylla EG-direktiv 73/23.

Kommentar till 3.4.3

Med god ventilation avses att apparaternas sammanlagda högsta förbrukning understiger 0,025 kW/m³ i utrymmet.

- Anordningar som drivs med gas innehållande toxiska beståndsdelar (t.ex. stadsgas) skall ha flamvakt. Kravet regleras i Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 1998:8, kapitel 12.

Kommentar till 3.6

- Anordningar skall vara utförda så att oavsiktliga utsläpp av förbränningsprodukter inte sker vid normal användning. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 5:4.
- Anordningar som är anslutna till avgaskanal skall vara utförda så att det vid normala dragförhållanden inte sker något utsläpp av förbränningsprodukter i farlig omfattning i det rum där anordningen finns. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 5:4.
- Fristående uppvärmningsanordningar utan avgaskanal för användning i hushåll och genomströmningsberedare utan avgaskanal får inte, i berört utrymme eller rum ge upphov till koloxidkoncentrationer som sannolikt kan utgöra hälsofara för utsatta personer, med hänsyn tagen till den förutsebara exponeringstiden. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 5:4.
- Anordningar skall vara utförda så att vid normal användning, förbränningsprodukter inte innehåller oacceptabla koncentrationer av hälsovådliga ämnen. Kravet regleras i Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 1998:8, kapitel 12.

Kommentar till 3.7

Anordningar skall säkerställa rationell energianvändning. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 9:23.

Kommentar till 3.8

- Delar som är avsedda att vara nära golv eller andra ytor får inte uppnå temperaturer som utgör fara för brand. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 5:4.
- Yttemperaturen hos knappar och reglage får inte utgöra fara för användaren. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 8:4.
- Yttemperaturen hos yttre delar av anordningar avsedda för hushållsbruk, med undantag för ytor eller delar som ingår i uppvärmningen, får vid drift inte utgöra fara för användaren. Kravet regleras i Boverkets byggregler kap. 8:4.

Kommentar till 3.9

- Material och komponenter som används vid tillverkning av en anordning och som kan komma i kontakt med livsmedel eller vatten som används för sanitära ändamål får inte försämra kvaliteten på dessa livsmedel eller vatten. Kravet regleras i Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 1998:8, kapitel 12.

Kommentar till 5.1.3 och 5.1.4

Med *tillämplig standard* avses CEN-standard (EN) eller svensk standard (SS).

Kommentar till 5.2.3

Vad som är *tillräckligt antal* beror bl.a. på anordningens komplexitet. Vid osäkerhet om vad som är tillräckligt antal skall det anmälda organet kontakta Sprängämnesinspektionen.

Med *tillämplig standard* avses CEN-standard (EN) eller svensk standard (SS).

Med "det anmälda organet" avses här det svenska anmälda organet.

Kommentar till 5.3.3.3, 5.4.3.2 och 5.4.3.3

Med *tillämplig standard* avses CEN-standard (EN) eller svensk standard (SS).

Kommentar till 5.4.3.4

Ändringar kan föranledas t.ex. av ny teknik eller nya kvalitetsbegrepp.

Kommentar till 5.5.5.3

Med "det anmälda organet" avses här det svenska anmälda organet.

Kommentar till 7.1

Gasapparater och tillbehör klassificeras med avseende på:

- avsedd gasfamilj,
- avsett anslutningstryck.

a) Kategori I är apparater avsedda för endast en gasfamilj.

Kategori I2H är apparater avsedda för naturgas.

Kategori I3 är apparater avsedda för gasol.

b) Kategori II är apparater avsedda för två gasfamiljer.

Kategori II12H är apparater avsedda för stadsgas och naturgas.

Kategori II2H3 är apparater avsedda för naturgas och gasol.

c) Kategori III är apparater avsedda för alla tre gasfamiljerna.

Gasapparater har olika anslutningstryck i olika EES-länder. I Sverige är apparaterna vanligen avsedda för tryckvariationer enligt tabell A.

Tabell A

Gasfamilj	Normalt anslutningstryck	min-, maxtryck
Stadsgas	8 mbar	6 - 15 mbar
Naturgas, grupp H	20 mbar	17 - 25 mbar
Gasol	30 mbar	25 - 35 mbar

Att anordningen uppfyller kraven för Sverige (t.ex. svensk bruksanvisning) markeras lämpligen med bokstäverna **SE**.

Kommentar till Kap. 8

Finner tillsynsmyndighet att anordning inte uppfyller kraven kan den felande dömas till böter eller fängelse i högst ett år (se SFS 1988:868, 21 §).

ERIK NILSSON

Lars Synnerholm